

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wttlich József könyvkereskedése, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési felhívás**„Székely Hirlap“**

V. évfolyamára.

Előfizetésidíj: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 forint. Evnegyed-re 1 frt 50 kr. o. é.

Az előfizetési díj legcélszerűbben postai utalvánnyal a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre küldendő.

Maros-Vásárhely, május 6.

Még 1869. július 25-én megjelent 121-dik számában írta volt az „Ellenőr“, hogy már akkor komolyan tanácskoztak az azon időbeli igazságügyminister elnöke alatt Szabó Miklós, Tóth Lőrincz, Ökrös Bálint, Szilágyi Dezső és Hoffmann Pál a Polgári törvénykönyv kidolgozása felett.

Ezen tanácskozás eredménye lett, hogy Hoffmann Pál megbízott a polgári törvénykönyv javaslata kidolgozásával, a ki munkáját a rákövetkező tavaszig bevégezhetni hitte.

És azóta három és fél év telt el, a nélkül, hogy polgári törvénykönyvünknek egyetlen cikke meg lenne hozva, mert a Hoffmann Pál munkáját „kritika anyagának decretálta az akkori igazságügyminister Horváth Boldizsár.

Mi sajtáságos szenvedélyvel voltunk minden időben a törvényhozás iránt. E szenvedély keltette fel bennünk a történelem, — mint a hozandó új törvényekhez megkívántató anyagok leg gazdagabb raktára — és az idegen nemzetek törvényei gondos és beható tanulmányozásokat. E szenvedély kifolyása volt az, hogy mi időnként felszólaltunk a polgári törvények kidolgozásávali késedelemért. E szenvedélynek — mely már e téren még is látni óhajtott valami újat, megvigasztalót — feltudható, hogy mi többször figyelmzettük az illetőket, miszerint: hagynának fel egyszer mindenkorra, avval a zöld ágra nem vezető törekvéssel, hogy egy egész új polgári törvénykönyvet állítsanak elő, mert a ki sokat akar, csak kárt csinál.

De mind ez elhangzott nyom nélkül; s ma ép ott állunk a polgári törvények meghozatalára nézve, a hol ezelőtt három és fél évvel álltunk.

És ez így minden nincsen jól.

Emlékezünk, hogy ugyanazon alkalommal, mikor az előbb jelzett tanácskozások Horváth Boldizsár minister vezetése alatt folytak, ezek végén, mintegy megállapodásul, ki lett mondva, hogy:

„A polgári törvénykönyv specialis részei, minők: a vagyon jog, családi jog, tartozási jog és örökösödési jog egymás után fognak elkészülni.“

Ez a szép íge soba meg nem testesült. Körülbelől azért, mert egyszerre akarták a részeket megteremteni. Ily módon pedig sehogy se sikerült.

Próbáljuk hát a részek különállóság — és pedig a mindjárt bekövetkező országgyűlési szünet — alatt leendő kidolgozását.

Mi elvállaljuk az örökösödési jog díj nélküli kidolgozását. Széles Magyarországon csak fog még három jóra való jogbuvár találkozni, a ki a más három rész kidolgozására vállalkozzék.

Mily kedvesen venné az édes hon s ennek

országgyűlése, ha a téli idény kezdetén egy korszerű munkálattal lepnő meg!

S azok a receptios atyánkfiai be tönkre menének!

Dobolyi Sándor.

Maros-Vásárhely, 1873. máj. 4.

Tekintetes szerkesztő ur!

A „Székely Hirlap“ 34. számában dr. Soós Kálmán ur neve alatt egy cikk jelent mely a tárgyilagosságtól eltérve, s némi valótlaniságot is állítva, inkább személynem ellen, mint állításaim cáfolatául van közölve.

A valótlaniságot illetőleg el nem ismerem, hogy én az illető iskolahelyiség „felfogadásáról“ avagy csak egy szót is szoltam volna egyebet, minthogy ideiglenesen béreltük ki három évre. Hogy ezen helyiség kibérlésében én magam is befolytam, s hogy akkor szorultságunkban ennél czélszerűbbet sem kaptunk, sőt hogy még most jelenben sem kapnánk; azt én is elismerem, s arról nem is szoltam egy szót sem, hogy ezen helyiséget addig, míg nekünk egy teljesen czélszerű intézetünk nem lesz, elhagyjuk és mást béreljünk. Én csak azt hangsúlyoztam, hogy ha körülményeink engedik, míg a bérlés ideje lejárna, egy a kívánalmaknak teljesen megfelelő intézet építéséről gondoskodjunk. Abból pedig, hogy városunkban most jelenleg is ennél czélszerűbb helyiséget nem találunk, éppen nem következik sem az, hogy itt az általam felenlített hiányok még ne lennének, sem az, hogy mi ennél czélszerűbbet még ne is akarjunk létesíteni. Hogy pedig én a t. cikkíró ur által is szelidítve elismert hiányok ismertetésénél ezen szavakkal éltem volna, hogy a jelenlegi iskola-helyiség „kirívólag czélszerűtlen — egészségtelen, ronda és zűhelyiség“ lenne; azt határozottan tagadom. Én a hiányokat egészen más szavakkal fejeztem ki, csak tessék utánnaolvasni. Sőt főképp a „ronda“ szóval szemben állítottam, hogy a nevezett iskolahelyiség egy a legtakarítottabb helyiség városunkban.

Miután pedig a tekintetes iskolaszék ezen iskola vezetésével és felügyeletével engemet bizott meg, hogy én ezen iskolahelyiségnél a hiányokról szoltottam, és azoknak orvoslása végett a közfigyelmet egy teljesen czélszerű intézet építtetésére valék bátor felhívni; ebből reméltem nem következetheti azt maga a t. cikkíró ur sem, hogy én ezen felszólalást „magánérdekből“ tettem volna. Sőt ezzel szemben mondhatom a t. cikkíró urnak, hogy én az illető tulajdonos nővel a legőszintébb viszonyban vagyok, ki teljesen érti azt, hogy a mit én tettem, azt nem irántai ellenszenvből, hanem kötelezettségemből kifolyólag tettem. Avagy ha magának t. cikkíró urnak épületében lett is volna az iskola, ha hiányok mutatkoznak, főképp a nagyobb népesedéssel, nemde éppen az lett volna teendőm, hogy a hiányokat, megbízatásomnál fogva a maga idejében tegyem ismeretessé azok előtt, kiknek hatalmukban van azoknak kiegyenlítése? S hogy ha ezt nem teendém, ha azok kezdenek panaszt emelni, kiknek gyermekeik ezen — eddigelő jóreményű iskolába járnak, nemde maga a főpátrónus, a város von éppen engemet kérdőre azért, hogy a hiányokról miért nem értesítettem a maga idejében? Éppen ezért igen tisztelt ur, ne tessék nézeteimet „egyoldalú nézetnek“ declarálni, mert bizony tessék elhinni, hogy ha a hiányokat ismerve eltitkolnám, s éppen ennek következtében valami nagy szerencsétlenség történnék iskolánknál, az bizonyosan hamar sokoldalú nézet lenne.

Azt pedig, hogy a kövezen egy — s más növendék elesik és megüti magát, ne tessék „hirlapilag megrott rendetlenségnek“ állítani, mert ez csak a minden intézetnél előforduló véletlen esetlegesség. És, hogy itt rendetlenségről szó sem lehet, azt tessék megtudni az iskolaszék által kinevezett iskola látogatók jegyzeteiből, melylyel szívesen szolgálók. Akár magoktól a látogató uraktól.

Hogy pedig jeruzsálemben ép oly járatlan volnék, milyennek tisztelt cikkíró ur gondolja, és városunk állását éppen teljességgel ne ismerém, azt nem mondhatnám még úgy sem, ha polgármester Borosnyai Pál ur által közzé tett nyilvános számadást nem olvastam volna. Mintán pedig egyebek mellett még ezt is olvastam, nem mondhatnám, hogy háboruba menetelnél otthon feledtem az erszényt. Hogy városunknak mennyi jövedelme és mennyi kiadása van! ezt felemlgetni — nem is tartottam szükségesnek az ügy érdekében.

Ezen kifejezését pedig, hogy „a ki jelenben mindent akar, az semmit sem akar“, valóban a jelen körülmények között nem is lehet érteni. Hát mi az a minden, és mi az a semmi? Hiszen én csak a meglevő hiányokra hívtam fel a közfigyelmet és ezeken óhajtanék időfolytában, nem is röktön segíthetni. Hogy pedig én sem ezt, sem egyebet semmit se akarnék, azt remélem maga a t. cikkíró ur sem hiteti el magával, aztán meg azért, hogy az ember egy kötelességből folyó körülményről értesíti azon testületet, mely ezt az illetőtől jogosan megvárhatja, egy privát személy „szomorú és nem óhajtott esemény“ emlegetésével mintegy fenyegetődzék is, ezt éppen nem lehet elfogadni egy egész város nevében.

Legyen meggyőződve az igen tisztelt dr. ur, hogy én a mit tettem, azt nem privát, hanem közérdekből és kötelességemből folyólag tettem. Az illető — általam igen tisztelt — tulajdonos nőt, hogy sérteni nem akartam, s nem is akarom, sem néki kárt tenni nem akarok, sem hozzáuk való jószágáért hálátlan lenni nem szándékom, arra nézve szolgáljon megnyugtatóra azon nyilatkozatom, hogy míg egy teljesen e célúnak megfelelő iskolahelyiségünk nem lesz, nekem sem szándékom épületeiből máshová huzcolkodni az iskolával, mit be fognak bizonyítani a tények.

Az igen tisztelt cikkíró urnak is mind a polgári realirányu iskola iránt, mind saját személyem iránt teljes önzetlen jóindulatáról meglevén győződve, óhajtom, hogy lekevéssé se értsük félre egymást a mindnyájunk által óhajtott közös törekvés megvalósíthatásában

Nagy Lajos
p. i. igazgatója.

A székely pályadíj-alapról a XV-ik közlemény.

Maros-Vásárhelyről ismét egy tekintélyes összeget vettem kir. táblai rendes bíró Endes Gábor tisztelt háznáknál. Örvend — írja levelében. — hogy alkalma nyílt a székely nemzet ügyének — a mi közhazai ügy — szolgálhatni; megjegyzi, hogy későre is kapta a megbízatást, köre is csak a királyi táblára terjed ki, melyek személyzetéből már sokan mások ivére irtak volt; de a mit lehetett, megtett, gyűjtését küldi, a munkát koszoruzza siker — szívesen kívánja — teremje meg az azon gyümölcsöket, miket a székely nemzet és a hazai tudományosság tőle vár. Ivén a következő honfiak adakoztak: b. Apór Károly 20 frt, Kabós László 10 frt, Sándor János 10 frt, Dózsa Miklós 10 frt, Pogány Károly 6 frt, Szolga Miklós 5 frt, Elekes Pál 5 frt, Tribus Antal 5 frt, Gruz István 5 frt, Dézsi Farkas 5 frt, Gyarmthy Samu 3 frt, Szász Róbert 3 frt, Csiky Gyula 3 frt, b. Apór Zoltán 2 frt, 50 kr. Vajda Simon 2 frt, dr. Székely József 2 frt, Dózsa Károly 1 frt, Raff Károly 1 frt, Soós Kálmán 1 frt, Varga György 1 frt, Sándor Lajos 1 frt, Jakab János 1 frt, Kozma Gyula 50 kr, Rozsnyai Ferencz 50 kr, Schneider József 2 frt, Sánta Károly 2 frt, Ferencz Károly 5 frt, Endes Gábor 5 frt, együtt 117 frt. 50 kr. Szép áldozat, melylyel a törvényes kir. tábla a székely nép előtt kedvességet szerez, s a nemzeti célt hathatósan mozdítja elő. — Maros-Vásárhely eljárása történeti multjához méltón megmutatta, hogy e kérdés nagy fontosságát ismeri, ismételt áldozat.

taival erős rendületet adott a pályadíj ügyének. Köszönöm Endes kir. táblai bíró urnak sikeres fáradozását, az elnök és bíró urnaknak a szép példaadást.

Alsó-Fejérvármegyéből Török Bálint ur volt szíves gyűjtő-ívet kérni, hogy Enyeden és vidékén pártolókat szerezzen, hogy ők is lefessék — ugymond — honfiai tartozásukat. Örömmel küldöttem ismerellen létemre is; mert még eddig onnan e célra nincs közrejárlás. Egyébiránt — írja tisztelt barátunk, — hogy a székely Történetnek ott is számtalan barátja van a kik élénk figyelemmel kísérik a lapok e tárgyu közlését, örvendenek a gyors gyarapodáson, s ő épen azért kért felhatalmazási ívet, hogy bebizonyíthassák nemzeti hű érzelmeiket. Azt is írja tisztelt ügybarátunk, hogy hiszi, Alsó-Fejérvármegye fiai nem fognak hátra maradni ott, hol a közérdek áldozatot és munkát kíván. Én elküldöttem az ívet és megbízást, vajha sokak nevével és ajándékával terhelve jönné vissza! Ivkérő ügytársamnak hű üdvözetlet!

Ez adományok, a régi tallér mai bőrzei értékár u. m. 2 frt 22 kr, és egy 3 frtos régi ígéretet is hozzá számítva, tesznek együtt 156 frtot 22 kr, mit a mai nap Takarékpénztárba tettem. Ápril 15-ik XIII-ik közleményem szerint a befizetetlen ígért nem 125 frt, 52 kr, hanem helyesebben számítva, 124 frt, 98 kr, volt, de ebből egy 3 frtos ígért befizettétvén, maradt fizetetlen 121 frt, 98 kr. Takarékpénztárban e szerint van: a XIII-ik közleményben kimutatott 2062 frt, 16 kr. a XIV-ben kimutatott 513 frt. adomány — és a mai betételt mind össze számítva 2731 frt, és 38 kr, ahhoz adva a befizetetlen 121 frt, 98 kr, az egész székely pályadíj-alap ma teszen: 2853 forintot 36 krajczárt.

Kolozsvárt ápril 23-án 1873.

Jakab Elek.

Fővárosi levél.

Buda-Pest, 1873. ápril. 30.

Mióta a népek szótárában a fejedelemszó sokkal közönségesebbé lett; mióta az ember helyesebb gondolkodása s az egyenlőség eszméjének terjedése következtében már az uralkodók sem valami földfeletti vagy isteni lények gyanánt szerepelnek; mióta a népek és nemzetek nem a királyok szemöldökei intésére hajlongó rabszolgacsoportok: azóta jó részben vége lett azon világraszóló fényes s már csak a mesékben vagy a történetben élő udvari ünnepélyeknek és ceremóniáknak is, melyek míg a szegény nép millióiba kerültek, addig az otthon könnyes szemekkel ült fekete kenyere mellett, és sóvárgott egy jobb jövő után.

TÁRCZA.

Aranka áldozata.

Az „Indépendance Belge“ után.

Dobolyi Sándor.

(Folytatás.)

Boivin egy perczig se kételkedett csodaszerű győzelmé iránt. Ő tudta, miszerint csakis azért beszélt, hogy hibájért elnézést nyerjen. S mint meg vala lepetve, mikor Aranka tőle engedelmet kért, s a mikor a Valtère kisasszony mézes szavaiból megértette, hogy a pártfogásnak semmi utógondolatja sincs rejtve az elmondottakban, mint a mely eset Edgárral tegnap, sőt a közelebbi órában történt. Ő már most az egyformaság vonalán állónak tekintett.

Aranka elbocsátva ezt a győzelmet, kezét nyújtotta neki, mint a hogy szokott tenni a hozzá hasonlókkal; és Edgár, ki egyébiránt legkevésbé se félt az ur kezét megszorítani, ezuttal csak ujjabegyével érintette azt, mintha csak szentelt vízbe mártotta volna ujját.

Valtère kisasszony egyedül maradt, körülnézte magát, egy perczig az ősi pompán merengett, melyet az ő izlése fölciczomázott, művészi alakot szerezve annak; nézte a karosszéket, melyben Edgár ült volt, a mely még azon az oldalon állt, a honnan ő távozott; azután így szólt magában:

— S miért ne?

Valtère kisasszony még csak rá se gondolt arra, hogy ő ép az Eliz felkiáltását ismételte, és hogy ő ezuttal saját ábrándjait szobaleánya szalagaival ékíti.

XI. Fejezet.

A teremből távozó Arának úgy tetszett, mintha saját magából is kiköltözött volna. Az ajtót valódi fiatal

Ma más időket élünk; ma az uralkodók trónjának nem többé a hatalom parancsszava, hanem a népek szeretete és bizodalma a legerősebb támasza; a fénydicsőség, a nimbus, mely a királyokat most körvezi, ha nem is oly vakító, mint régen volt, de sokkal jótékonyabb hatásu, mert benne a nemzetek igaz tiszteletét látjuk visszatükrözve.

A régi bölcselők álmai meg vannak valósulva; a fejedelmekben többé nem zsarnokok kormányozzák az államokat, — hanem atyák népeik jeleseinek tanácsával élve; s míg a régi népek egy fölrhetlen magasságban lebegő alakot félelmes hődelattal bámultak a királyban: addig mi a haza legelső emberét, — kinek jó s balsorsa iránt való és benső érdekekkel viseltetünk — tisztelve szeretjük koronás urunkban.

E gondolatokat dicső királyunk, kit Isten sokáig éltesse, kedves leányának Gizelának f. ápril 20-án történt férjhezmenetele Lipót bajor herczeghez költé föl bennem, s annyi ezer szívből szállott áldáskívánattal mellé legyen szabad az én szerény boldogság s hosszú szerencsekívánatomat is csatolni, hiszem, hogy székely testvéreim is osztoznak ebben velem.

Pár nap múlva már összeül ismét egy hónapi szün idő után képviselő házunk, melynek egy része időközben Bécsben delegationalis működésben volt, mely már vége felé jár.

A törvényhozás tagjaira roppant teendő vár, vajha sok jóakaratot még több munkaképességet hoznának magukkal; nyelvét pedig egy pár igen bölcsen cselekedne ha otthon hagyná, — nagy köszönettel fogadná az egész ország!

Buda-Pest az ország szíve óriás léptekkel halad a világvárosiasság felé, házesoportak omolnak porba, hogy új utcáknak s magas, diszes palotáknak adjanak helyet, a Dunában és partjain sok százai az embereknek megfizetett erővel dolgoznak az új hidon, és a rakpart építésén meg új térek előállításán; a Váczi ut néhány év alatt vetélkedni fog a világ egyik legszebb utcájával, melyet Berlinben a hársak utcájának neveznek; a Margitsziget olyan mintegy tündérkert, — és hogy a pénzforgalomnak csak egy ágát említsen, fölhozom, hogy Pest városában évenként több, mint tizenhét millió lakbért fizetnek az emberek! pedig a nagy házak építése most foly a legjavában.

A kellemes husvét napok után kissé megijedtünk, mert egyszerre nagyon hideg s tartós esőzés állott be, sőt egy reggelen arra ébredtünk, hogy a közeli hegyek csúcsai hóval borítvák, azonban egy pár meleg nap ismét rendbe hozott mindent legalább itt a vidéken, máshonnan pedig még csak ellenkező tudósítások érkeztek.

élénkséggel zárta be maga után, mintegy foglyul kívánván odazárni azt a szellemet, melyet azon fogadástételektől kölcsönözött volt, melyektől ő ma már szabadulni igyekezett. Fürgén szállt fel dolgozó műhelyébe, a honnan az azelőtti napon oly zavartan távozott volt. Nézte festéseit, ecseteit s kifeszített vásznait, s mint egy mondani látszott azoknak:

— Ti sokkal kedvesebb megbizottjaim leendetek ezután, mint eddig voltatok; de többé nem fogtok lenni szerelmem egyedüli tárgyai.

Szeretett-e ő valósággal? Egyéb valami volt-e az mint egy kíváncsiság, mint egy meglepetése az ő értelmének, mely őt oly sebesen lökte egy eddig nem ismert felindulásba?

Szeretni! E szótól már többé nem rettent vissza.

(Folyt. köv.)

A phantasia.

(Lélegtanilag)

(Folytatás.)

Egy unalmas társaságban egyszer csak el kezd mindenik ásítani. Ez is a rokonszeves egymásbaélés eredménye.

A felfogó phantasia, az ő minőségéhez képest, a a külvilágból a képeket különbözőleg fogja fel. Egy törpe, a ki, ha embert akar látni, mindig felfelé nézni kénytelen, bizonyára az embert magasabbnak képzei, mint az óriás, ki az embereket maga alatt látja. Tapasztalhatjuk, hogy egyes tárgyakat, dolgokat most másként képzelünk, mint gyermekkorunkban.

Nevezetes, hogy az egyik ember phantasiájában az alakok szélesebbek vagy keskenyebbek, mint egy másnál.

Láthatni a byzanti festvényeken, hogy az alakok oly keskenyek, mint a gyertya szál. A perzsák phantasiájában az ember típusa egy hosszú, keskeny alak volt,

A téli kisértet, a cholera ismét fölakarja emelni fejét, azonban remélem többször nem kellend megemlékeznem felőle.

Marosi.

Fegyelmi végtárgyalás

a maros-vásárhelyi királyi ítélőtábla — fegyelmi osztálya — előtt, ápril 26-án.

Elnök: Kabos László kir. t. alelnök.

Bírák:

Sándor János,
Bárdosi György,
dr. Endes Gábor,
Spech Adolf,

kir. t. r. bírák.

Vádli: Gyarmathi Sámuel, kir. főügyész.

Vádlott: Baloméri János, dévai k. törvényszéki bíró.

Jegyző: Gál Domokos.

A végtárgyalás fél 10 órakor kezdetét véve, elnök előadja megnyitó beszédében: mikép kétségen kívül egy az állami életben, mint a természetben a rend az egésznek fenntartási szelleme, ereje.

Egy ily meggyőződés alapján keletkezett az 1871—81. t. cz., mely elrendelte, hogy a köteleességtől, vagy — mi egyre megy ki — a rendtől eltérő hivatalnokok, kötelességök teljesítésükre szoríttassanak, vagy vétségükhöz mértén büntetessenek.

Az ezen t. cikk által előrelátólag rendszeresített gondoskodás eredménye a mai napi végtárgyalás, melynek feladata a Baloméri János dévai törvényszéki bíró elleni fegyelmi ügy lejárata, s figyelmeztetvén elnök a feleket a törvény iránti tiszteletről s az ebből folyó kellető mérsékeltségre, úgy a hallgatókat elnevezésökhöz hűségre, a vádlott személye ugyanazonossága constatalására végett a bpr. 237. §-sa értelmében kérdéseket intézett a vádlotthoz, a ki azokra adott s az előleges vizsgálat alkalmiakkal teljes összhangzó feleleteivel e tekintetben minden kételyt beszüntetett.

Ezek után az ily ügyekben már ezelőtti időkben többször bíráskodott elnök előadva instructív a fegyelmi kereset természetét, a jegyzőkönyvvezető által felolvas-tatta a perbefogatósi határozatot, Bodola János dévai kir. törvényszéki elnök jelentéseit, vádlottnak német és román nyelven szerkesztett igazolásait, a kir. ítélőtábla fegyelmi bírósága által kiküldött nyomozó biztos Tribus Antal k. táblai bíró által beadott nyomozási jegyzőkönyvet, s a vádlott munkásságáról készült kimutatásokat.

Ezen irományok felolvasatásuk után felszólította elnök vádlottat: megtenni nyilatkozatát a felolvasott vádhatározatra.

(Folyt. köv.)

hol az arcz egyes darabjai csaknem elmosódnak. Ezért szól a perzsa költő az ő kedveséhez így:

„Miként tudjam őt megcsókolni, mikor nincs szája?“

A középkor szerette a toronyszerű, keskeny épületeket, mi szeretjük inkább a szélest. Mi szeretjük a világot, nyíltat, szabadot, ők ellenben a sötétet, az elrejtettet szerették az épületben. Mert a mi phantasiánk vidámabb és derűsebb, mint a középkoré általában volt. Az antik görög phantasia oly világos volt, hogy festvényeiben az alakokat egymásmellé szélesen állította, hogy teljesen átnézhetők legyenek. A csoportosítás azon módja, az alakoknak azon örvénye, mely a mi csataképeinken látható: görög phantasia előtt valami kiálthatatlan volt. Tulfelől nem felel meg a mi phantasiánknak az egyptomiak kiáltó éles színezése, melyet pedig ők legtöbbször becsültek.

A felfogó phantasia, sok tekintetben productió. Mert pl. mások kedélyállapotának észrevése nem más, mint egy productiója ezen állapotoknak önmagunkban.

Említetük, hogy a reproductív phantasia majdnem összeesik az emlékezet fogalmával. Azonban nem minden emlékezet már egy phantasia kép.

Egy tárgyuak ismétli látásánál én emlékezhetem, hogy azt még egyszer láttam a nélkül, hogy eme másodszori végleges látáson kívül, csupán a phantasiánál fogva annak képet felidézni tudnám. Kétségkívül megmarad bennünk egy látott vidék és személy vagy egy hallott beszéd vagy ének benyomása, mely benyomás adandó alkalommal emlékeztünkbe jöhet a nélkül, hogy a phantasia képek élet-elebenségét nyernék. Mert egy pusztá emlékezet nyomában nincs meg azon élettéljesség, hogy önállólag is tudalmatoljon.

Az hát a kérdés: miként változnak át a pusztá, a hallott emlékezet nyomok a reprod-phantasia élőképeivé? Ugy tapasztaljuk, hogy érzések és hangulatok eszközlik ezt.

Nyilatkozat és figyelmeztetés.

A „Székely Hírlap“ legközelebbi — idei május 3-án megjelent 35-ik — száma Hirdetményei első hasábján az első helyen olvasható az „Erdélyi kereskedelmi és hitelbank“-nak egy árverezési hirdetménye, melyszerint az, a mi maros-vásárhelyi némely fekvőségeinket „folyó évi május hó 12-én d. e. 9 órakor bírósági közbejövettel nyilvánosan árvereztetni“ akarná.

Mi teljes tisztelettel kérjük a t. cz. olvasó közönséget, ezt az egész hirdetést, mint minden törvényes alapot és alakot merőben nélkülözött, sem misnek tekinteni, ugyanis:

1. Az törvényeink értelmében, valódi képtelenség, hogy a fennforgó bank, amolyan autocrat Tribunal alakjában egy árverezést hirdethessen, melyet fennálló törvényeink meg se engednek. Itt oly jogot veszen magának a t. bank, melyet őt semmi tekintetben se illeti meg; mit ő maga is elismer, mert

2. azt írja, hogy: bírói közbejövettel fogja árvereztetni, már pedig mi azt hisszük, hogy az törvény szerint lehetetlen, hogy egy törvényes bíró, egy minden törvényes alakot nélkülözött hirdett árverezésbeni belevegyüléssel magát s eljárását törvénytelenítse; egy bíró csak oly árverezést vezethet, melyet törvény által kirekesztőleg reáruházott hatalmánál fogva, az illető bíró hirdettetett.

3. Azt írja a t. bank, hogy „nyilvánosan fogja árvereztetni.“ Már ki hallott, avagy ki olvasott oly „nyilvános árverezést“, melyet bécsü és árverezési feltételek meg nem előztek? hiszen ezek nélkül ismét valódi képtelenség egy nyilvános árverezés, nem levéu alapja és értelme az árverezéshez hozzászólnaknak a vételre felszólítottaknak s jelentkezőknek.

3. A fennforgó hirdetmény bevallja, hogy bírói békeegyezség jött létre. Ez igaz, és ez a trt. 345. §-a f) pontja alapján történt. Hanem épe ez az alap parancsolja a t. banknak, hogy az árverezés körül törvénytelenítse uton járjon el. Az, hogy mi az árverezésre nézve további kihallgatásunkról s közbenjöveteleinkről a bírói békeegyezség rendén lemondottunk, az se többet, sem kevesebbet nem tesz, mint a trt. 350-ik §-a külföldben is magában foglal, a hol szóról szóra ez van: „A bíróság a végrehajtási kérvényt az ellenfél meghallgatása nélkül intézi el.“ Hanem azt aztán épen nem teszi, hogy a t. bank az árverezés körüli minden törvényt merőben ignorálva, határozottan mellőzve a trt. 428-ik §-át, hol világosan áll, hogy: a követelő „az árveendő jószág becsértékét számszerint kiténni“ köteleztetik; törvénytelenítse engedelmisséggel ne tisztelje a trt. 430-ik §-át, mely szóról-szóra ezt rendeli: „Az árverési feltételek a

Néha panaszkodnak költők, hogy phantasiájuk nem képes gondolataikat találó képekké alkotni. A gondolkodás restsége, az emlékezés búsasága-e ez? Nem, hanem az alkalmas hangulat hiánya. Araunak a „Dálnok bújá“ című költeményében e lélektani állításra egy szép példa van. A dálnok ül rideg szobában egyedül, lantja néma, mint egy koporsó. Sőhajt az elmúlt idők után, melyben örökéletűvé teheték a máta szerencsés dálnokok. De ő nem énekelhet; az ő lantjának hurjain harmonia nem kél. Mert hiányzik a dálnokban a — kellő, az alkalmas hangulat.

Hangulat azaz: egy tulnyomó érzéstől való egész áthatottság az, mely mozgásba hozza a phantasiát. E hangulat a forrás, melyből a költészet ragyogó itala felbuzog. Azért a költőnek mindig ujat és ujat kell megélnie, hogy benseje, minél gazdagabb legyen, hogy az élmények által érzései és hangulata a kellő fokig magasulhasson. Innen van, hogy a költői phantasiának az ifju kor a legkedvezőbb idő, mivel a kedély it legfogékonyabb a benyomásokra és új meg új hangulatok létrehozására.

E korról szól Gothe oly szenvedélyes és erőteljes hangon Faustban:

„Gieb ungebändigt jene Triebe,
Das tiefe Schmerzensvolle Glück,
Des Hasses Kraft, die Macht der Liebe
Gieb meine Jugend mir zurück!“

A költői nyelvet a prósaitól, mint közönségesen mondjuk, a képek és hasonlatok különböztetik meg. De e képek és hasonlatok nem más, mint az érzés, a hangulat által fölglyult phantasia beszéde. És minél inkább áthatva van a phantasia az érzés és hangulat által: annál közvetlenebb, melegebb, bensőbb és élőbb a hasonlat. A hasonlatnak nem szabad csak külső hasonlóságon, minden érzés tartalom nélkül — nyugodni. A hasonlatnak a kedélyt kell érintenie.

(Folyt. köv.)

vagyonra és értékére való tekintettel akép szerkesztendők, hogy a marasztalt fél és jelzálogos érdekei általuk ne szenvedjenek, a vevők versenye pedig ne nehezítettessék; és egészen figyelmen kívül hagyja a trt. 437-ik §-át, hol az mondatik, hogy: „kissebb értékű ingatlanoknál 30 napra szabadó“ az árverési határnap. S a t. bank ily tiszta törvénytelenítse szembe felette rövid 9 napot szeretne kitűzni! Törvény szerint: képtelenség.

A t. banknak ezen egész eljárását, mint szembe-szökőleg törvénytelenítse, törvényes felfejtésünk alapján és értelmében sem misnek tekinteni kérjük a tisztelt olvasó közönséget.

Maros-Vásárhelyt, 1873. május 6-án.

Dobolyi Sándor
és neje
Nagy Anna.

Van még egy rövid, de reámnézve érdekes mondanádó.

A jóakaratu olvasó önként jöhet azon kérdésre, hogy egy oly ember, minő magam vagyok, kinek egyszerű családi körben a Salzmann „Himmel auf Erden“-je megvalósulva, a ki 69 évet felülmulhatatlan munkássággal és józansággal élt, mikép jöhetett derangirt anyagi helyzetbe. A felelet tiszta és oktató.

Két nagy keresetnek saját költségemeni lejárattatását vállaltam el. Az egyik hagyatéki. a másik kárpótlási ügy volt. Az elsőbbinek értéke 200 ezer forintot jóval meghalad; az utóbbi kerek és tiszta számokban 226 ezer forintnyi kárpótlási papirt teszen. Mindkettő ezelőtt 15 évvel vette kezdetét. Mindkettőt megnyertem, az első ezelőtt 11, a másikat 5 évvel.

Megjegyzem, hogy a 226 ezer frt. $\frac{5}{6}$ részéhez az illetőknek avagy csak követelést formálni az 1854. július 21-diki nyiltparancs 82 §. által imponált „örök halgatás“ tiltotta. Én mégis megnyertem; a szép összeg az illetők által régen incasszáva.

És én? — Tiszta kötések és törvényeken alapuló 96500 frtra menő — három követelési keresetemmel, háttörvényesek előtt küzdök.

Dobolyi Sándor.

Szini szemle.

A kolozsvári szín- és dalműtársulat, melynek a múlt évben oly sok szép estrét köszönhattunk, megjött. Melegen üdvözljük azt, némelyek a jobbak közül kimaradtak, azok másokkal lettek pótolva, ezekről még nem szólhatunk. Hanem annyi hitelt az igen tisztelt intendatúrának jószívelel előlegezünk, hogy helyi közönségünk iránti gondoskodásból a kiegészítésben kellőleg igyekezett az eltávoztak helyét betölteni. S e tekintetben már is örömet nyilváníttunk, mikép: hitelelőlegezésünk Tóth Antal, Abonyi és Dékány Róza által megnyugtatólag van törlesztve.

Az évi szini idényt május 3-án Szigligeti „Mátyás király lesz“ című drámájával nyitotta meg a tisztelt szintársulat.

Történelemhiv darab, műértőleg inscenizozva, folyékony szép styllal.

Az előadás minden tekintetben dicséretre méltó, a viszonzlítás percét emelő, megfűszerező volt. Szomoruan váltunk volt itt el, jószívvlel, örömmel találkoztunk.

Tóth Antal, Szentgyörgyi, Krasznai és az Abonyi párkitüntettek magukat élénk és találólag, s nemesen személyesítő játékaik által.

Aztán — nem hiányzott az előadás kedves coloratúrája, a józene. Ez a zenekar toujours noble et amusant.

Közönség szép számmal, mely találkozási örömet s az előadással teljes megelégedését ismételt tapsviharban nyilváníttotta.

Vasárnap, május 4-én. „A szép Juhász.“ Eredeti népszinmű 3 fv. Szigetítő.

Jó darab, időtöltve oktat, a morált s az a felett örökös gondviselést vigasztalólag tünteti fel.

E mellett kedves szép dalaival kellemesen fűszerezi a darab folyamát.

Az este szeretetreméltó csalogánya Dékány Róza volt. Mi elragadtatással hallgatjuk Oberon „Ocean! Te rettenetes!“ felülmulhatatlan, remek magándalát; de szívünket sokkal mélyebben érintik a népdalok, kivált oly gyönyörűen, oly nemzetiesen cololirozva, miként azt Dékány Róza tette. Minden tulzástól ment otthonosága a szinpadon, kitűnően emeli énekét, játékát. Mi örömmel üdvözljük őt körünkben.

Izsó az obsitos Bálint bácsi, elietől végig lankadás nélkül mulattatott. Ugy látszik elég primitív ajándek van nálla a comicumra, melyet jól is gondoz és hasznosít.

Tóth, az Abonyi pár, Körösiné s a többiek, mind, mind jól jásztak.

Földszinti közönség közepes számmal. A magasabb aristocratiát az egész gr. Toldalagi család, Marosszéket a soha itt se hiányzó jeles királybíró Szentiványi Kálmán, a kir. ítélő táblát b. Apor Zoltán képviselték. Karzat zsufolva.

Dobolyi Sándor.

VEGYES.

— Nyilvános elismervény. Alólírtak természetményeinket jégcsapás ellen a „Magyar kölcsönös biztosító banknál“ biztosítottuk, az ellemi jégcsapás érzékenyen, sujtotta helységeinket úgy annyira, hogy csak is a biztosítási üdvös intézkedésnek köszönhetjük, hogy a különben tönkre tett természetményeinkben kárt nem szenvedtünk, minthogy minden káraink a nevezett intézet által gyorsan felvétettek, lelkiismeretesen teljes megelégedésünkre kárpótlottak, ily intézkedés hiánya miatt helységünk nagy része a legnagyobb inségnek, nyomornak lett volna kitéve, és általánosan bekövetkezett volna az, mi azon egyesekkel történt, kik elhanyagolták a biztosítást: hogy maguk fenntartásáért kénytelenek voltak marháikat és egyéb értékesíthető jószágait eladni. A midőn a tűz-, jég-biztosítást melegen szívére kötjük minden birtokos társainknak, egyszersmind a „Magyar kölcsönös biztosító banknak“ meleg elismerésünket adjuk erkölcsi igazságos eljárásáért, és méltán kiváló figyelmébe ajánljuk mindenkinek ezen egyedüli közhasznú minden nyereszkedés nélküli intézményt; mert csak most látjuk a károsodások után ez és a más részvényes társaságok közti különbséget, amazok mily önkényűleg a károsultakra nézve nem igen kedvezőleg eszközlik becsléseiket, kárfizetéseiket, erről volt alkalmunk eléggé meggyőződni és károsultainknak panaszait szánakozással kihallgatni. Ezen nyilatkozatunkat önként tettük a közérdekben, mintegy ovásul, hogy jövőre nézve a közönség tudja megválasztani hol biztosítson. Nagy János; Csáváson. Nagy Elek; Csáváson. Simó József; Harastkeréken. Gyepesi István; Ákosfalván. Varga Áron; Ákosfalván. Deuts Mózes; Ákosfalván. Sebestyén István; Cserefalván. Gál Ezekiás; Buzaházán. György Albert; Iklandon. Gáll István; K.-Görgényben. Szabó József; K.-Görgényben. Papp Mihály; K.-Görgényben. Biró Mihály; K.-Görgényben. Madaras András; Pókában. Madaras Zsigmond; Pókában. Gr. Lázár Jenő; Medgyesfalván. Gottesmann Ferenc; Rűcsön. Izsák Izrael; M.-Szabadban. Konez Lajos; Bazédon. Medgyesfalvi László; M.-Vásárhelyt. Fall Károly; M.-Vásárhelyt. Nagy Mózes; M.-Vásárhelyt. Petri Domokos; M.-Vásárhelyt. Lag György; M.-Vásárhelyt. Benkő Károly; M.-Vásárhelyt. Koroczky Sámuel; M.-Vásárhelyt. Jeney József; M.-Vásárhelyt. Váradi István; M.-Vásárhelyt. Schmiss Konrád; M.-Vásárhelyt. Tordai József; M.-Vásárhelyt. Tattár János; M.-Vásárhelyt. Ujfalusi István; Csejden. Tóth Ferenc; M.-Felében. Fülpesi János; M.-Felében. Ősz Sándor; M.-Felében. Szegedi József; M.-Felében. Iszlai Sámuel; M.-Felében. Fekete József; M.-Felében. Kovács Dániel; M.-Felében. Fábian Ferenc; M.-Felében. Kacsó Gábor; M.-Felében. Ábrán Imre; M.-Felében. Tóth Mihály; M.-Felében. Spirer Jakab; M.-Felében. Id. Bondár János; M.-Felében. Ifj. Bondár János; M.-Felében. Ince Márton; M.-Felében. Ábrán Bálint; M.-Felében. Iszlai Ferenc; M.-Felében. Szegedi János; M.-Felében. Szegedi László; M.-Felében. Fülpesi Sámuel; Szabédon. Nagy Gergely; Szabédon. Jakab Farkas; Szabédon. Szombat István; Szabédon. Székely László; Szabédon. Szekeres Gergely; Szabédon. Barabási József; Szabédon. Özv. Varga Józsefné; Szabédon. Fülpesi György Szabédon.

— A „Vasárnapi Ujság“ a bécsi nagy kiállítás ideje alatt rendes közleményein kívül külön mellékleteket ad olvasóinak melyekben a megnyílt nagy világverseny általános érdekű nevezetesebb részletei és főbb mozzanatai képekkel illusztrált leírásokban lesznek ismertetve. E mellékleteket, melyekből az első szám a „V. U.“ 4-ik száma mellett küldetett szét, a kiadó „Franklintársulat“ intézkedése folytán a „Vasárnapi Ujság“ összes előfizetői, minden külön díj nélkül kapják hetenként a lappal együtt.

Bécsi tőzsdéi árkelet (április 28.)

5% metallique	70.30
5% nemz. államkölcsön	72.70
1860. államkötvény	102.25
Bankrészvény	943.—
Hitelrészvény	324. 7
London	109.—
Ezüst	107.85
Arany	—
Napoleon arany	8.73 $\frac{1}{2}$
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	80 —
temesi	77.25
erdélyi	77.—
horvát-slavon	81.—

Felölös szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR

HIRDETMÉNYEK.

(56)

2-3

Árverezési hirdetmény.

A maros-vásárhelyi kir. törvényszéknél 4298. 1873 sz. a. kelt jogérvényes bírói béke-egyezség alapján Dobolyi Sándornak és neje Nagy Annának M.-Vásárhely sz. kir. városában és határában lévő következő fekvőségeit u. m.

a) a Rózsa uczában 70. helyi sz. alatti 419 □ öl területű 1-ső oszt. házi kertjét;

b) a határon Kosárdombon 2547. helyi sz. alatti 1 hold 204 □ öl kiterjedésű szántóját;

c) királykut melletti határrészben 3812 helyi sz. alatti 4 hold 1043 □ öl 5813. helyi sz. alatti 315 □ öl 3813 helyi sz. alatti 973. □ öl, 3813 helyi sz. alatti 196 □ öl, 3816. helyi sz. alatti 335 □ öl, 3778 helyi sz. a. 5 hold 1452 □ öl szántó, továbbá 3778. helyi sz. alatti 1252 □ kaszállóját folyó évi május hó 12-kén d. c. 9 órakor — a kereskedelmi és hitelbank helyiségében — bírósági közbejövettel az erdélyi kereskedelmi és hitelbank nyilvánosan elfogja árvereztetni. A kikiáltási ár 1910 frt. o. é. melynek 10%-át köteles minden árverező a hozzászólás előtt bánatpénzül letenni.

Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank.

(53)

3-3

Az új Bélyegtörvény

kapható:

Wittich J. könyvkereskedésében

Maros-Vásárhelytől

ára 20 kr. postánküldve 25 kr.

(17)

10—*

Legújabb törvénykezési munkák.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében Maros-Vásárhelytől.

Adótörvények és szabályok gyűjteménye,

községek s különösen jegyzők számára irta: Till Antal ára 1 frt 20 kr.

A Telekkönyvi Rendtartás.

és az erre vonatkozó törvények és rendeletek magyarázata tekintettel Erdélyre

irta Ziliinszky Imre Ara 2 frt 40 kr.

Az új szolgabírói hivatal.

kézikönyve

megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és községi elöljárók használatára. Ara 2 frt,

Birtokrendezési eljárás

az ország erdélyi részében ára 40 kr,

Kolozsmegye-gyalui egyesbirája által

a községi elöljáróságok részére kiadott

UTASÍTÁS

községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgyában.

mintákkal,

Ara 20 kr. — Postánküldve 26 kr.

Törvényczikk a községek rendezéséről Ara 40 kr.

1869-ik évi Törvények gyűjteménye. Hivatalos 8-adrét-kiadásban ára füzve 1 frt 10 kr., kötve jelvényekkel 2 frt. Hivatalos zsebkíadásban füzve 1 frt 20 kr., kötve jelvényekkel 2 frt.

1870-ik Törvények gyűjteménye. Hivatalos díszes zsebkíadás, ára füzve 1 frt 40 kr., kötve jelvényekkel 2 frt. Hivatalos 8-adrétű nagybetűs kiadás. Ara füzve 1 frt 20 kr., kötve jelvényekkel 2 frt.

1871-ik Törvények gyűjteménye. Hivatalos 8-adrét nagybetűs kiadás, ára 2 frt 50 kr. Díszes kö-

tésben jelvényekkel 3 frt 50 kr. Hivatalos zsebkíadás. Ara 2 frt 80 kr. Díszes kötésben jelvényekkel 3 frt 60 kr.

1872-ik Törvények gyűjteménye. Hivatalos 8-adrét kiadás 1 frt 20, kr zsebkíadás 1 frt 20 kr

1872-iki Rendeletek tára. Hivatalos kiadás Hatodik folyam. Előfizetési ára 50 ivnek Pesten frt. Postán bérmentve 3 frt 80 kr.

A bélyeg- és illetéktörvények és szabályok. legújabb időkig kiegészített hivatalos kiadás Ara 2 frt. Kötve 2 frt 80 kr.

Törvény és községek rendezéséről. Magyar árt jegyzetekkel. Nyolczadrét-kiadás. Ara 1 p dányrak 40 kr.

Telekkönyvi oktató.

Irtá Ürmösy Boldizsár Ferencz.

2-ik javított kiadás. Ara 80 kr.

Községi Kalauz

vezérkönyv község- és körjegyzők községbirák, elöljárók, s képviselők használatára.

Számos jegyzetekkel és gyakorlati irománypéldákkal, 2-ik a legújabb rendeletekkel bővített kiadás

Irtá: Tóth Lajos. Ara 4 frt.

Magyar Önügyvéd,

gyakorlati tanácsadó és utmutató a polgári életbe előforduló jogügyletek elintézésére, jogügyletek tárgyazó okiratok és beadványok magyar és német szüvegű iromány példával ellátva, minden osztálybeliek használatára. Ara 2 frt 40 kr.

Irtá: Tóth Lajos.

Községi közigazgatás vagyongazdálkodás és számadások kézikönyve

Irtá: Till Antal.

2-ik javított kiadás.

Ara 2 frt 50 kr.

A m. k. belügyminisztertől, a jegyzői szolgálatra készülőknek ajánlva.

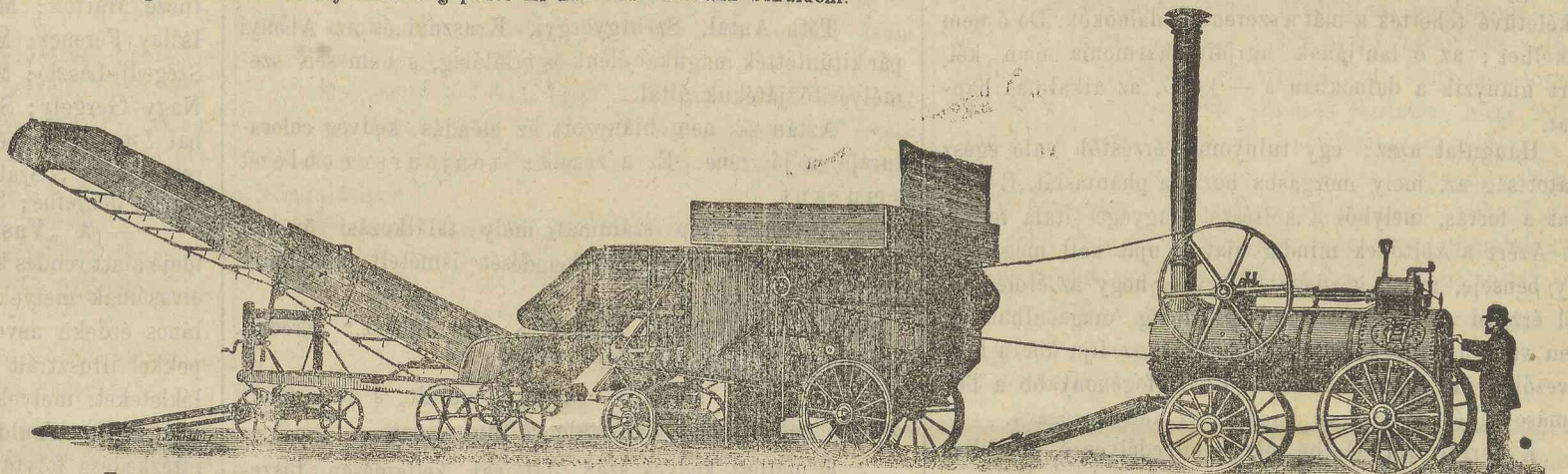
(33)

7-14

ROBEY & Comp. LIMITED.

Iroda: Pesten, üllői-ut 1. szám.

Ezennel van szerencsénk a n. é. gazdaközönség és iparos urak tudomására juttatni, miként ujonnan felszerelt műhelyeinkben, mindennemű gépjáratásokat elfogadunk és bármilyféle a gépészeti szakmába vágó munkákra vállalkozunk, melyekre vonatkozó megrendeléseket legpontosabban és leggyorsabban végrehajtani első kötelességünknek fogjuk tartani. Hogy azonban gőzgépek és cséplő gépek javításokkal május és júniusban tulhalmozva ne legyünk, kérjük az e tekintetben megrendeléseket és kijavítandó gépeket mi hamarabb hozzánk beküldeni.

Együttal bátorkodunk az igen tisztelt venni szándékozókknak különös figyelmükbe ajánlani, mivel már eddig is számos megrendeléseink vannak, az országszerte legjobb hirben álló

Patent vasrámas gőzcséplőgépeinkre

és mivel igen valószínű, hogy később megrendelésekkel túl leszünk terhelve, kérjük erre vonatkozó megrendeléseket, ép úgy

juhmosásra alkalmas szivattyukra, sorvető-, kaszáló- és oséplőgépekre, kazalrakó-gépekre, lögerekblyékre stb.

minél előbb kezeinkhez juttatni, hogy azokat a szokott pontossággal még jóval ez idő előtt szállíthassuk.

Dűsan felszerelt raktárunk meglátogatása végett ezennel tiszteletteljesen meghívjuk a n. é. gazdaközönséget és kívánatra szívesen szolgálunk ingyen képes leírásokkal és árjegyzőekkel.

A bécsi kiállításon Robey & Comp. Limited a pesti cég főnöke által Szekrényessy Kornél ur által lesz képviselve, ki bármily tudósításokkal és tanácsokkal szívesen fog szolgálni. Levelek vagy Pestre üllői-ut 1-ső szám alá intézendők, vagy Szekrényessy Kornél urhoz Bécsbe, Wandl szállodába (Petersplatz).

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelytől, az ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1873.